

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2019

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2019 (HE 123/2018 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mahdollisen lausunnon antamista varten valtiovarainvaliokunnalle. Määräaika: 22.10.2018.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- finanssineuvos Jukka Railavo, valtiovarainministeriö
- neuvotteleva virkamies Veliarvo Tamminen, valtiovarainministeriö
- talousjohtaja Mika Niemelä, työ- ja elinkeinoministeriö
- johtokunnan neuvonantaja Lauri Kajanoja, Suomen Pankki
- johtaja Hannu Kemppainen, Innovaatiorahoituskeskus Business Finland
- toimitusjohtaja Pauli Heikkilä, Finnvera Oyj
- ekonomisti Simo Pinomaa, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- ennustepäällikkö Markku Lehmus, Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA
- asiantuntija Antti Kohopää, Energiateollisuus ry
- johtaja Elina Pylkkänen, Palkansaajien tutkimuslaitos
- ekonomisti Patrizio Lainà, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy
- Keskuskauppakamari

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Toimintaympäristö. Talousarvioesitys vuodelle 2019 on laadittu tilanteessa, jossa Suomen talouden elpyminen on jatkunut usean vuoden ajan ja suhdannetilannetta voi pitää edelleen suotuisana. Talousvaliokunnan saaman asiantuntijaselvityksen mukaan moni talouden indikaattori Suomessa ja ulkomailla viittaa kuitenkin positiivisen kehityksen hidastumiseen.

Valiokunnan lausunto TaVL 56/2018 vp

Julkisen talouden alijäämä on viime vuosina pienentynyt. Tämän kehityksen taustalla ovat sekä yleisen taloustilanteen koheneminen että julkisen talouden sopeutustoimet. Julkisen talouden tilan voidaan arvioida olevan viime vuosia selkeämmin Suomen EU-sitoumusten mukainen, mutta ilman uusia toimia sen voidaan ennakoida jäävän tasolle, joka ei turvaa pitkän aikavälin kestävyyttä. Pitkän aikavälin kestävyyyteen vaikuttaa suurelta osin väestön ikärakenne, joka on jo heikentänyt huoltosuhdetta ja tulee edelleen kasvattamaan eläke- ja hoivamenoja. Valtiovarainministeriön arvion mukaan julkisen talouden kestävyysvaje on noin 3 % suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Finanssipolitiikka. Finanssipolitiikan kiristymistä tai kevenemistä voidaan arvioida muidenkin mittarien kuin rakenteellisen alijäämän avulla. Yksittäisiin tulo- ja menotoimiin perustuva arviointi huomioi vain viimeaikaisten päätösten vaikutukset julkisen talouden tasapainoon. Tässä mittarissa ei siten näy väestön ikääntymiseen liittyvien eläke- ja hoivamenojen kasvu. Näillä erillä on silti samanlaiset vaikutukset alijäämään ja kestävyyyteen kuin niillä menoilla, jotka perustuvat viimeaikaisiin päätöksiin. Vastaavasti näillä menoilla on keskenään samankaltaiset vaikutukset siihen suhdanneluonteiseen tukeen, jonka julkinen talous antaa kotimaiselle kokonaiskysynnälle ja siten työllisyydelle. Talousvaliokunta katsoo, että julkisen talouden kestävyyttä olisi syytä vahvistaa jatkamalla rakenteellisia uudistuksia.

Kansainvälistyminen ja panostukset tutkimukseen ja kehittämistoimintaan. Hallituksen esitys sisältää tärkeän viestin uudistumisen ja kestävänsä kansainvälisen kasvun merkityksestä Suomelle. Eesityksen mukainen, runsas 21 miljoonan euron lisäys Business Finlandin avustusrahoitukseen mahdollistaa lisäpanostuksen verkosto- ja ekosysteemihankkeisiin, joissa julkisilla tutkimusorganisaatioilla ja suurilla yrityksillä on ollut merkittävä rooli elinkeinojen uudistajina ja pienempien yritysten osaamisen ja liiketoiminnan kehittämisen vetureina. Lisäpanostuksella pystytään pehmentämään vienninedistämisohjelmien ja määräaikaisten rahoituksen laskua sekä vahvistamaan kansainvälistä verkostoa. Talousvaliokunta muistuttaa kuitenkin, että julkiset panostuksemme markkinoita uudistaviin avauksiin ovat kansainvälisissä vertailuissa varsin pienet. Esimerkiksi juuri Business Finlandin palvelutuotanto jää riippumaan pitkälti niistä linjauksista, joita tullaan tekemään seuraavassa julkisen talouden suunnitelmassa. Talousvaliokunta katsoo, että kansainvälistymisen edistämisen rakenteita ja rahoituksen kohdentamisen kriteerejä tulisi arvioida ja uudistaa säännöllisesti.

Talousvaliokunta korostaa, että tutkimus- ja innovaatiojärjestelmää tulee kansainvälistää suunnitelmallisesti ja laaja-alaisesti. Suomen kilpailukyky perustuu korkeaan osaamiseen ja kykyyn lisätä toiminnan jalostusarvoa. Kilpailukykyä ei voida rakentaa yksinomaan olemassa olevien toimien jatkuvan tehostamisen ajatukselle, vaan tarvitaan myös kokonaan uusia avauksia ja kykyä tehdä muutoksia rakenteisiin, sikäli kun nykytilan katsotaan olevan vanhentunut tai epätarkoituksemukainen.

Hyvinvointiyhteiskunnan perusta. Julkisten palveluiden ylläpito edellyttää niiden rahoituksen perustan varmistamista. Verokertymän turvaamiseksi tulee työn ja tekijöiden kohtaantoa parantaa: rakenteellisten uudistusten ohella työllisyysasteen nostaminen on keskeinen keino kestävyysvajeen korjaamiseksi. Käytännössä tämä merkitsee työn vastaanottamisen helpottamista ja kannustinloukkujen purkamista.

Valiokunnan lausunto TaVL 56/2018 vp

Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa on noussut esiin huoli etenkin työmarkkinoiden ulkopuolelle jäävien, aktiivisessa työiässä olevien henkilöiden kasvavasta osuudesta. Valiokunta muistuttaa, että toimet, joilla työmarkkinoiden ulkopuolella olevia henkilöitä saadaan aktiivisiksi yhteiskunnan toimijoiksi, ovat merkityksellisiä paitsi kansantalouden kantokyvyn myös sosiaalisen hyvinvoinnin kannalta, millä on sekä välittömiä että välillisiä vaikutuksia julkisiin menoihin.

Energiapolitiikka, kiertotalous ja uusi kasvu. Talousvaliokunta on kiinnittänyt huomiota energiasectoriin kohdistuvien julkisten panostusten painotuksen siirtymiseen positiivisella tavalla tuotantoa ja olemassa olevia rakenteita tukevista instrumenteista uusia investointeja sekä bio- ja kiertotalouden hankkeita suosiviksi. Talousvaliokunta tähdentää näiden alojen potentiaalia Suomen uuden kasvun alustana ja pitää näihin satsaamista kaukokatseisena, vaikka lyhyellä aikavälillä ne voisivat tuottaa myös tappioita tai kokeilujen epäonnistumisia. Talousvaliokunta muistuttaa, että myös veropolitiikan tulee toimia johdonmukaisesti ja pitkäjänteisesti uusiutuvan energiasektorin, bio- ja kiertotalouden tavoitteita tukevasti.

Kokoavia huomioita elinkeinoelämän toimintaympäristön elementeistä. Talousvaliokunta korostaa yritysten investointien ja kasvuhaluuden olevan sidoksissa edellä kuvattujen päätösten ohella myös yleiseen toimintaympäristön säädösviitekehyksen ja verojärjestelmän ennakoitavuuteen pitkällä aikavälillä. Tuotannontekijöiden saatavuus ja kustannusten muodostumisen ennakoitavuus ovat merkittäviä tekijöitä Suomen houkuttelevuudessa potentiaalisena sijoitusten kohteena. Suomessa on rohkaisevia esimerkkejä muun muassa start-up-yritysten ja tiedeyhteisöjen yhteistyöhankkeista, joissa on pystytty hyödyntämään myös eurooppalaisia rahoitusinstrumentteja. Näistä saatuja kokemuksia tulee hyödyntää ja parhaita käytäntöjä monistaa valtakunnallisiksi. Suomen talouden kasvupotentiaali ja kestävyys liittyvät ennen kaikkea innovaatioihin, teknologiaan ja korkeaan osaamiseen.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Talousvaliokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 19.10.2018

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Martti Mölsä sin
varapuheenjohtaja Harri Jaskari kok
jäsen Harry Harkimo liik
jäsen Petri Honkonen kesk
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Laura Huhtasaari ps
jäsen Lauri Ihalainen sd
jäsen Katri Kulmuni kesk

Valiokunnan lausunto TaVL 56/2018 vp

jäsen Eero Lehti kok
jäsen Markus Lohi kesk
jäsen Lea Mäkipää sin
jäsen Johanna Ojala-Niemelä sd
jäsen Arto Pirttilahti kesk
jäsen Hanna Sarkkinen vas
jäsen Ville Skinnari sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Teija Miller

Valiokunnan lausunto TaVL 56/2018 vp
Eriävä mielipide 1

ERIÄVÄ MIELIPIIDE 1

Perustelut

Aktiivinen elinkeinopolitiikka luo edellytyksiä tuottavuuden ja työllisyyden kasvulle

Vaikka suhdannetilanne on kohentunut, pidemmän aikavälin kasvunäkymät ovat epävarmat. VM:n arvion mukaan kuluvan vuoden jälkeen kasvu hidastuu maailmantalouden kasvun ja viennin hidastumisen sekä asuntorakentamisen kasvun pienentymisen vuoksi. VM arvioi, että talous kasvaa 1,7 % vuonna 2019 ja 1,6 % vuonna 2020. Näillä kasvuluvuilla ei yksin saada aikaan työllisyyden ripeämpää kohentumista ja julkisen talouden vankistumista. Pidemmän aikavälin työllisyyden tukemiseen tarvitaan osaamis-, innovaatio- ja vientivetoisen kasvun tukemista sekä rakenteellisia uudistuksia. Nämä toimet ovat keskeisiä työllisyysasteen nostamiseksi lähemmäksi muiden Pohjoismaiden tasoa.

Hallituksen olisi pitänyt panostaa enemmän uuden ajan kansalliseen elinkeino- ja teollisuuspolitiikkaan, jossa valtiolla on vahva rooli strategisten tavoitteiden asettamisessa ja saavuttamisessa. Lähtökohdiana pitää olla uuden kasvun luominen, osaamisohjelman vahvistaminen ja viennin perustan laajentaminen sekä viennin menestyminen. Valtiovallan on osoitettava kasvun ja työllisyyden luomisessa nykyistä enemmän määrätietoisuutta ja ennakoitavuutta. Oikeilla elinkeinopolitiittisilla valinnoilla esim. energia-, meri- ja autoteollisuudessa on kyetty luomaan aitoa kansainvälistä kasvua ja menestystä, joka näkyy työllisyydessä ja verotuloissa.

Viennin hartioita tulee leventää niin teollisuuden toimialoilla kuin laajemminkin palveluviennin ja luovien liiketoimintamallien kautta. Suomi ei edelleenkään menesty suurien vientiprojektien kokonaisratkaisuiden toimittajana, koska aitoa toimintamallia ei ole olemassa. Viennin vahvistamiseksi olisi selvitettävä uuden julkisen ja yksityisen sektorin yhteisen erityistehtäväyhtiön tai muun yhteisön perustamista. Tämän yhtiön keskeinen tehtävä olisi toimia veturina ja tehdä sopimus kokonaistoimituksesta sekä näin tukea pienten ja keskisuurten kasvuhakuisten yritysten vientitoimintaa kansainvälisillä markkinoilla. Kyseinen uusi yksikkö kokoaisi projektikohtaisesti vientiyrityksiä yhteen tuovana alustana mahdollistaen näin myös laajempien hankekokonaisuuksien tarjoamisen yksittäisten tuotteiden sijasta Suomen kannalta välttämättömien tulevaisuuden kasvun moottoreiden synnyttämiseksi. Asiakas haluaa ostaa kokonaisuuden — ei yksittäistä tuotetta tai palvelua. Yhtiö koordinoisi julkisten rahoitusinstrumenttien kokonaisuutta ja auttaisi vientiyrityksiä hyödyntämään niitä nykyistä tehokkaammin.

Osittain viennin ja työllisyyden kasvu ovat seurausta tietoisesti kasvatetusta valtiontakaustoiminnasta viime vuosina. Takauskannan voimakkaan kasvun ohella riskejä lisää se, että takaukset ovat keskittyneet muutamiin yrityksiin painottuen mm. laivateollisuuteen. Takaus ja takuu myönnetään valtion puolelta maksua vastaan ja näistä maksuista on kerätty riskipuskuria mahdollisia tappioita varten. Maksujen hallittu ja tarkoituksenmukainen korotus vähentää osaltaan valtion takaustappioriskejä.

Valiokunnan lausunto TaVL 56/2018 vp
Eriävä mielipide 1

Innovaatiopohjaa pitää vahvistaa

Suomen talous perustuu korkeaan osaamiseen ja innovaatioihin. Suomessa tarvitaan vahvaa ja alueellisesti laajaa elinkeinoelämän kasvua ja työllisyyttä, jotta talouden lyhyen ja pitkän aikavälin haasteet kyetään kestäväällä tavalla ratkaisemaan. Suomen talouskasvu perustuu jatkossakin ennen kaikkea osaamiseen, korkeasti koulutettuun työvoimaan ja korkeaan jalostusasteeseen. Tutkimuksella, osaamisen kehittämällä ja innovaatioilla on keskeinen merkitys elinkeinorakenteen uudistumisessa. Tässä suhteessa hallituksen olisi pitänyt tehdä rohkeampia ratkaisuja.

Suomen T&K&I-rahoituksesta yli kaksi kolmasosaa tulee yrityksistä ja loput valtiolta. Valtion osuus on viime vuosina laskenut selvästi, ja olemme jääneet verrokkitalouksien panostuksiin nähden huomattavasti jälkeen. Osittain tästä syystä myös yritysten T&K&I-panostukset ovat supistuneet. Suomi on menettänyt asemansa innovaatiotoiminnan edelläkävijänä. Leikkaukset ovat olleet vuositasolla noin 140 miljoonaa euroa. Tavoitteena pitää olla, että Suomi saavuttaa vahvan aseman innovaatiopolitiikan edistäjänä. Business Finlandin T&K&I-määrärahojen tasokorotusten pitäisi olla suurempia ja pysyviä. Määrärahoja tasokorotukseen voisi saada yritystuki uudistuksesta.

Hallituksen talousarvioesityksessä Business Finlandin avustusvaltuudeksi ehdotetaan 344,4 milj. euroa, joka on 73,6 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2018 varsinaisessa talousarviossa. Innovaatiörahoituskeskus Business Finlandin toimintamenoihin ehdotetaan 8 milj. euron lisäystä kohdennettavaksi ohjelmatoimintaan ja ulkomaan toimintojen vahvistamiseen. VTT:n strategiseen tutkimukseen esitetään 7 miljoonaa euroa ja terveydenhuollon tutkimukseen 6 miljoonaa euroa.

Business Finland -uudistuksen käytäntöönpano on kesken, ja toimeenpanoa tulee seurata tarkasti.

Uudet panostukset ovat tervetulleita mutta eivät kompensoi niitä leikkauksia, joita hallituskaudella on tehty T&K&I-panostuksiin. SDP esittää T&K&I-panostuksiin 20 miljoonaa euron lisäystä, niin että siitä kaksi miljoonaa euroa käytetään kiertotalouden edistämiseen ja kolme miljoonaa euroa luovien alojen kasvuohjelmaan.

Luovilla aloilla toimivat yritykset ovat tyypillisesti hyvin pieniä. Luovien alojen liiketoiminta voidaan moninkertaistaa, kunhan löydetään oikeat liiketoiminta-aihiot, saatetaan yhteen tekijät ja tuotteistajat sekä opitaan luomaan arvoa tekijänoikeuksille. Business Finlandin ohjelmia on tarpeen täydentää hankkeella, jossa mm. synnytetään tuotteistusyrityksiä, joilla on rahkeita tuotekehittelyyn ja vientiin. Ne kykenevät hyödyntämään tehokkaasti kulttuurivientipanostuksia, jotka palautetaan opetusministeriön määrärahoihin. Myös tekijänoikeustulon verotusta muuttamalla voidaan edistää luovien alojen liiketoimintaa ja kansainvälistymistä.

Hallitusohjelmassa on asetettu viiden prosentin tavoite innovatiivisten hankintojen osuudeksi kaikista julkisista hankinnoista. Tavoite on hyvä, mutta tulevaisuudessa prosenttiosuuden tulee olla suurempi ja valtion pitää myös tukea esimerkiksi hankintayksikköjä tavoitteen saavuttamisessa. Innovatiivisilla hankinnoilla meillä on mahdollisuus luoda esimerkiksi parempia sosiaali- ja terveystalouksia sekä terveellisempiä tiloja.

Valiokunnan lausunto TaVL 56/2018 vp
Eriävä mielipide 1

Pk-sektori vastaa yhä enenevässä määrin innovaatioista ja uusien työpaikkojen luomisesta Suomeen. Pienten yritysten on päästävä mukaan kansainvälistymiseen. Yhteiskunnan tulee tarjota pk-sektorin yrityksille tasapuoliset kilpailuolosuhteet sekä vakaa ja ennustettava kotimainen liiketoimintaympäristö, josta ponnistaa globaaleille markkinoille.

Palveluvienti, erityisesti matkailun kehittäminen voimakkaan kansainvälisen kasvun mahdollistamiseksi tulee olla Suomen elinkeinopolitiikan visiossa vahvasti. Tarvitaan matkailun keskinäiseen kumppanuuteen perustuva liiketoimintasuunnitelma strategisten tavoitteiden tueksi.

Yritystuet luomaan uutta

Parlamentaarisen yritystukityöryhmän tärkein anti on se, että ryhmä kykeni määrittelemään yksimielisesti yritystukien myöntämisen uudistetut kriteerit. Nämä kriteerit vastaavat myös SDP:n asettamia tavoitteita, ja nämä kriteerit antavat hyvän pohjan tehdä yritystukipäätöksiä jatkossa. Yritystukien painopiste tulee olla T&K-tuissa, tukia tulee suunnata nykyistä enemmän säilyttäviistä tuista uudistaviin, ja niiden tulee osaltaan tukea enemmän uusia investointeja ja investointipolitiikalle asetettuja tavoitteita. Tukien tulisi olla ensisijaisesti määräaikaaisia. Yritystukien karsimisesta saatuja tuloja tulee suunnata T&K-panostuksiin.

SDP esittää, että tuetaan uusia yrityksiä ja pk-yritysten kasvua ja kansainvälistymistä sekä karsitaan energiapolitiikan päällekkäisiä ohjauskeinoja. Tarvitaan myös tehostamista ja kannustavuutta maatalouden tukijärjestelmiin. On tärkeää myös selkeyttää tukijärjestelmiä ja niiden hakemista sekä vähentää hallinnollista taakkaa.

SDP olisi osaltaan ollut valmis mm.

- karsimaan listaamattomien yhtiöiden osinkoverotulojen huojennuksia asiantuntijatyöryhmän esityksen mukaisesti,
- luopumaan yrittäjävähennyksestä, koska vähennys ei täytä yhdessä laadittuja keskeisiä yritystukikriteereitä ja suosii suurituloisia.
- energiaverotuksen osalta (teollisuuden alennettu verokanta ja nk. energiaveroleikkuri) tukien rakennetta uudistetaan niin, että osa tuista kohdistuu energiatehokkuutta, tuottavuutta ja uusia energiaa säästäviä investointeja tukemaan.

Pitkäjänteisen elinkeinopolitiikan suuntaviivat

Kansallisen elinkeino- ja teollisuuspoliittisen strategian pitää perustua ennustettavaan, kasvua tukevaan ja vakaaseen talouspolitiikkaan. Vaikeuksien keskellä on pidettävä kiinni vahvuusistamme, ja työllisyyden sekä hyvinvoinnin eteen on toimittava yhteistyössä politiikan ja talouden toimijoiden kesken.

Tarvitaan rohkeampia avauksia ja panostuksia tulevaisuuden kannalta tärkeille aloille. Palvelut ja matkailu sekä kierto- ja jakamistalous olisi pitänyt nostaa kärkihankkeiksi. Uusiin innovaatioihin kohdistuvilla tuilla voi parhaimmillaan olla merkittäviä vaikutuksia kasvulle, työllisyydelle ja talouden uudistumiselle. Ilmastonmuutoksen torjuntaan tarvitaan kaikki keinot, ja teknologiset ratkaisut ovat tärkeässä asemassa. Kiertotalous ja sen vauhdittamiseen tähtäävät keksinnöt, prosessit ja tuotteet ovat niin ikään olennaisia, jotta talous voi kasvaa kestäväällä tavalla ja luonnonvaro-

Valiokunnan lausunto TaVL 56/2018 vp
Eriävä mielipide 1

ja hyödynnetään tehokkaasti. Kierto- ja jakamistaloudesta tulisi rakentaa yksi uusi talouden sekä energia- ja ilmastopolitiikan kivijalka. Sen kasvupotentiaali globaalisti on moninkertainen biotalouteen verrattuna. Suomessa perinteinen biotalous ja puun käyttö rajoittuvat pitkälti metsäteollisuuden raaka-ainehuoltoon, energian tuotantoon ja maatalouteen. Lähtökohtana pitää olla puun jalostaminen mahdollisimman korkean jalostusarvon tuotteeksi. Suomen EU:n puheenjohtajuuskaudella kierto- ja jakamistaloudesta on tehtävä yksi keskeinen kärkihanke.

Pitkäjänteiseen liikennepolitiikkaan

Suomalainen liikennepolitiikka on ollut liian lyhytnäköistä. Suunnitelmia tehdään vain neljän vuoden hallituskausiksi, kun esimerkiksi muissa Pohjoismaissa hankkeet katsotaan ainakin seuraavan 12 vuoden ajanjaksolle. Tavoitteena pitää olla pidemmän aikavälin suunnittelu ja Suomen tavoitteiden rohkea esiintuonti.

Suomen tulee asemoida itsensä uudelleen logistiselle maailmankartalle. Suomen maantieteellinen asema Aasian ja Euroopan välillä on osattava hyödyntää täysimääräisesti sekä kytkettävä Venäjä mukaan. Kun ennen olimme logistiikassa mertentakainen saari, tulevaisuudessa olemmekin Aasian ja Euroopan logistinen solmupiste. Suomi ei ole onnistunut saamaan eurooppalaista väylärahoitusta (TEN-T) johtuen jo siitä tosiasiaista, että Suomessa ei ole valmiita suunnitelmia, joihin hakea rahoitusta. Lisäksi liikennepolitiikka tulee Ruotsin tapaan nostaa koko valtioneuvoston tasolle — ei olla vain yksittäisen liikenne- ja viestintäministeriön vastuulla. Näin Suomen kanta tulee selkeästi esille ja menee läpi koko EU:n tasolla. Jäämeren rata kiinnostaa laajasti Eurooppaa ja on siksi hanke, jota pitää rohkeasti viedä eteenpäin.

Hankkeiden toteuttamiseksi tulee ottaa käyttöön perinteisen budjettirahoituksen lisäksi myös hankeyhtiö ja rahoitusyhtiömalli.

Suomen tulee rakentaa logistinen ja infrapoliittinen visio, joka lähtee Suomen uudesta asemoitumisesta maanosien solmupisteenä, kasvupolitiikasta ja työmarkkinoiden toimivuudesta sekä kotimaamme aluekehityksestä.

Arktisen alueen mahdollisuuksia pitäisi edistää huomattavasti voimakkaammin. Suomen tulee olla aktiivinen aloitteentekijä, ja arktisessa politiikassa Pohjoisen ulottuvuuden nostaminen uudestaan tärkeään rooliin olisi toimiva osa aloitteellista Eurooppa-politiikkaa. Toimiva pohjoinen infrastruktuuri parantaa elinkeinoelämän kilpailukykyä sekä edistää kansainvälistymistä.

Työntekijöiden ja työpaikkojen kohtaamista parannettava

Talouden kasvu ja työllisyyden vähittäinen kohentuminen ovat jakautuneet varsin epätasaisesti maakuntien kesken, ja vaarana on, että eri alueiden väliset erot työllisyydessä tulevat jyrkkeneämään entisestään.

Keskeisenä lähtökohtana pitää olla negatiivisen rakennemuutoksen kääntäminen positiiviseksi mahdollisuudeksi. Tarvitaan positiivista alueellista ja ammatillista liikkuvuutta sekä perheiden elämäntilanteiden parempaa huomioimista.

Valiokunnan lausunto TaVL 56/2018 vp Eriävä mielipide 1

Työvoiman liikkuvuutta voidaan myös edistää liikenne- ja rakentamalla kohtuuhintaisia asuntoja pääkaupunkiseudulle ja muihin kasvukeskuksiin. Tarvitaan mittavia panostuksia ammatilliseen peruskoulutukseen sekä uudelleen- ja muuntokoulutukseen ja yritysten ja työnantajien parempaa sitoutumista ja tukea mm. asunnon saannissa ja työmatkaliikenteen tukemisessa.

Pula osaavasta työvoimasta ja korkea työttömyys on yhtäaikainen haaste purettavaksi. Haaste tulee olemaan kasvava myös siksi, että väestönkasvu pääosin keskittyy kaupunkeihin ja maakunnallisiin keskuksiin. Maakunnissa — uusien maakuntahallintojen myötä — tarvitaan kuntarajat ylittäviä elinkeino-, investointi- ja koulutuspoliittisia tavoitteita. Jokaisen maakunnan on laadittava ja sitouduttava yhteisesti hyväksytyyn rakennemuutosohjelmaan.

Tulevaisuudessa elinkeinopolitiikan kannalta tärkeää rahapolitiikkaa harjoitetaan koko euroalueen näkökulmasta. Näissä tilanteissa kansallisen finanssipolitiikan merkitys ja vahvat yritysten taseet korostuvat suhdannevaihtelujen tasaajina. Suomen pitää varautua suhdanteiden vaihteluun ja tulevaan Emuun jatkossa entistä huolellisemmin mm. suhdannepuskureita kehittämällä. Hallituksenkin olisi pitänyt olla aloitteellisempi sosiaalisemman Euroopan rakentamiseksi.

Aktiiviseen valtion omistajapolitiikkaan

SDP:n sinivalkoisen omistamisen ohjelmassa linjataan laajasti omistajapolitiikan tavoitteita ja omistamisen suhdetta elinkeino- ja innovaatiopolitiikan kokonaisuuteen. Suomi tarvitsee työllistävää kasvua ja investointeja tulevaisuuteen sekä viennin pohjan laajentamista ml. palveluvientiä. Valtion omistajapolitiikan tulee tukea myös elinkeinopolitiikan uudistamista sekä uutta luovaa omistamista. Valtion omistajapolitiikalla vahvistetaan ja tuetaan kotimaista omistajuutta kansallisesti tärkeillä aloilla ja yrityksissä ja torjutaan Suomen ajautumista tytäryhtiötalouteen.

Valtion omistajapolitiikan tulee olla nykyistä aktiivisempaa, ja valtion tulee säilyttää määräysvalta sellaisissa valtionyhtiöissä, joissa omistamisella turvataan valtion strategisia intressejä, kuten huoltovarmuus sekä infrastruktuuri. SDP on esittänyt erityisesti pk-yrityksien vientiä tukevan erityisyhtiön perustamista yhteistyössä valtion ja yksityisen sektorin kanssa. Valtion kehittämissyhtiö Vake Oy:n tehtävä ja toimenkuva ja työnjako muiden toimijoiden kanssa vaatii selkeyttämistä.

Valtion omaisuuden myyntituloista tulisi osa sijoittaa tulevaisuusinvestointeihin, kuten T&K&I-panostuksiin, osaamiseen sekä infran parantamiseen.

Vauhtia harmaan talouden torjuntaan

Tällä hallituskaudella päättäväisyys ja into tehdä lisätoimia harmaan talouden torjumiseksi on ollut verikkaista, vaikka hallitus on hyväksynyt harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan strategian vuosille 2016—2020. SDP:llä on ohjelmat harmaan talouden, talousrikollisuuden ja kansainvälisen veronkierron torjumiseksi. Keskeisiä esityksiä ovat mm. veronumeron käyttöönoton laajentaminen kuljetusalalle sekä tilaajavastuulainsäädännön kehittäminen niin, että veronmaksu sekä työehtojen ja muiden yhteiskuntavelvoitteiden hoitaminen varmistetaan koko alihankintaketjussa.

Valiokunnan lausunto TaVL 56/2018 vp
Eriävä mielipide 1

Julkisiin hankintoihin käytetään vuosittain yli 30 miljardia euroa. On tärkeätä, että varmistetaan mm. hankintasopimuksia tehtäessä, että myös alihankintaketjuissa olevat yritykset noudattavat yhteiskunnan pelisääntöjä. Verohallinto on arvioinut, että verkkoon yhteydessä olevat sähköiset kassakoneet toisivat harmaan talouden torjunnasta vuotuisen 120—140 miljoonan euron verotuoton. Hallituksen tulisi saattaa uudistus pikaiseen valmisteluun, kuten eduskunta viime vuonna alkoholilainsäädäntöä käsitellessään edellytti. Uudistus mahdollistaisi myös kirjanpidon ja verotuksen automatisoinnin.

Terveiden työmarkkinoiden kannalta mm. alipalkkaus tulee sanktioida ja sopimusten noudattamisen valvontaa tehostettava. Oikeus yhteisen kanteen nostamiseen myös työehtojen ja työlainsäädännön noudattamisessa on toteutettava EU-tason säädöksillä. Työehtojen ja lakien noudattamisessa ei saa olla kaksia pelisääntöjä.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 19.10.2018

Lauri Ihalainen sd
Johanna Ojala-Niemelä sd
Ville Skinnari sd

Valiokunnan lausunto TaVL 56/2018 vp
Eriävä mielipide 2

ERIÄVÄ MIELIPIIDE 2

Perustelut

Suomen talouden tilanne on kehittynyt myönteisesti. Tulevien vuosien talouskehityksessä on kuitenkin epävarmuustekijöitä ja huolenaiheita. Keskeisiä huolenaiheita muodostavat maailman politiikan epävakaisuus, ilmastonmuutos, rahoitusmarkkinakuplat, väestön ikääntyminen, työttömyyden pitkittyminen, koulutus- ja osaamistason lasku, investointien ja tuotekehityksen vähyys ja osaavan työvoiman saatavuus.

Myös uuden taluskriisin mahdollisuus on kasvanut huomattavasti. Muun muassa yksityisen sektorin raju velkaantuminen, varjopankkisektorin koon ja riskien kasvu, euroalueen edelleen hauraan pankkisektorin luottoriskit, Kiinan velkakupla, keskuspankkien taseiden valtava paisuminen sekä Yhdysvaltojen ja Euroopan talouskasvun hidastuminen luovat kriisille maaperää.

Kaikki talouteen vaikuttavat kehityskulut eivät ole Suomen käsissä, mutta hallituksen tulisi keskittyä keskeisten pitkän aikavälin haasteiden ratkaisemiseen sen sijaan, että se askaroi irtisanomislain kaltaisten hankkeiden parissa.

Suhdannotilanne ja finanssipolitiikka

Suomi elää nyt suhdannehuippua. Tämä on näkynyt myönteisesti myös yritystoiminnassa, julkisessa taloudessa ja työllisyydessä. Kuitenkin valtion talous on edelleen alijäämäinen ja työttömyysluvut suhteellisen korkealla.

Finanssipolitiikkaa voi suhdannotilanteeseen nähden pitää löysänä. Ylimitoidut verojen ja maksujen alennukset ovat korkeasuhdanteen oloissa perusteettomia. Löyhä finanssipolitiikka noususuhdanteessa kiihdyttää suhdannesykliä, estää puskureiden keräämisen ja syö siten matalasuhdanteen finanssipoliittisen liikkumavaran.

Finanssipolitiikan virityksen lisäksi myös finanssipolitiikan painotuksia voi pitää epäonnistuneina. Tuottavien ja tulevaisuutta rakentavien koulutus-, tutkimus- ja tuotekehityspanostusten sekä kansalaisten toimeentulon turvaamisen sijaan hallitus on tehnyt talouspoliittisesti heikkotehoisia ja sosiaalipoliittisesti huonosti kohdistuvia euromääräisesti hyvätuloisille kertyviä veronalennuksia.

Erityisen huonosti perusteltu on ensi vuodelle esitettävä noin 50 miljoonan euron ajoneuvoveron alennus, joka saattaa jopa kasvattaa päästöjä. Tämäkin liikkumavara olisi yksityisautoilun tukemisen sijaan ollut perusteltua käyttää tulevaisuusinvestointeihin.

Yksityinen velkaantuminen

Suomalaisten kotitalouksien velkaantuminen on historiallisen korkealla tasolla. Vuoden 2017 lopussa kotitalouksien velkaantumisaste oli yli 128 prosenttia käytettävissä olevista tuloista. Asuntovelka, jonka merkitys velkaantumisasteeseen on huomattava, on voimakkaasti keskittynyt osal-

Valiokunnan lausunto TaVL 56/2018 vp
Eriävä mielipide 2

le kotitalouksia. Asuntolainat ovat aiempaa suurempia ja laina-ajat pidempiä. Asuntovelkojen kasvu on osaltaan seurausta kohtuuhintaisten asuntojen puutteesta, mutta se on myös yksi asuntojen hinnannousuun vaikuttava tekijä.

Myös kulutusluotot ovat kiihdyttäneet kotitalouksien velkaantumista. Niiden luottokriteereitä on kevennetty, luottosummia nostettu ja takaisinmaksuaikoja pidennetty. Pikavippifirmojen valvonta on edelleen puutteellista ja mainonta aggressiivista. Esimerkiksi vuonna 2017 vakuudettomat kulutusluotot lisääntyivät 14 prosentilla.

Mittava yksityinen velkaantuminen on aina iso riski yksilön ja perheen tasolla. Korkojen nousu, asunnon tai muun velkarahalla hankitun omistuksen arvon lasku tai tulojen pieneneminen esimerkiksi työttömyyden vuoksi voi helposti johtaa taloudellisiin vaikeuksiin. Taantumisen iskiessä päälle ja työttömyyden lisääntyessä suuri velkaantumisaste lisää laajemman kriisin mahdollisuutta.

Alkuvuodesta 2018 jo yli 376 000 suomalaisella oli maksuhäiriömerkintä. Määrä vastaa noin kahdeksaa prosenttia aikuisväestöstä. Maksuhäiriömerkintä vaikeuttaa ihmisten arkea monella tavalla. Maksuhäiriömerkinnän saanut ei voi esimerkiksi tehdä lainajärjestelyitä, mikä johtaa lainojen irtisanomisiin ja omaisuuden pakkorealisoimisiin. Myös asunnon löytäminen ja monien sopimusten solmiminen voi olla vaikeaa.

Kotitalouksien velkaantuminen tulisi huomioida nykyistä paremmin, ja sen hillitseminen tulisi olla nykyistä vahvemmin politiikan asialistalla. Yksityisen velkaantumisen vähentämiseksi tulisi miettiä uusia välineitä. Vasemmistoliitto on esittänyt esimerkiksi asuntolainojen takaisinmaksuajan rajaamista 30 vuoteen ja lainan suuruuden sitomista tuloihin, velka- ja talousneuvonnan resurssien vahvistamista, korko- ja kustannuskattoa kaikille kulutusluotoille, uusien asunto-osakeyhtiöiden yhtiölainaosuuden rajoittamista ja pikavippien mainonnan kieltoa. Sosiaalisen luotuksen tarjoamisesta tulisi säätää lailla.

Työttömyys ja työvoimapula

Yritysbarometrien mukaan yritykset kärsivät jo osaavan työvoiman pulasta ja ongelman odotetaan pahenevan. Samaan aikaan Suomen työttömyys on kuitenkin edelleen suhteellisen korkealla tasolla. Työvoiman kohtaanto-ongelma onkin olennainen talouskehitystä ja työllisyyttä heikentävä tekijä.

Kohtaanto-ongelma on osittain maantieteellinen, mutta ennen kaikkea osaamiseen ja työkykyyn liittyvä. Osa työttömistä on vajaatyökykyisiä tai työkyvyttömiä, osa taas vailla työnantajien tarvitsemaa koulutusta ja osaamista. Erityisen huolissaan tulee olla siitä, että työllisyyden yleisestä paranemisesta huolimatta 25—35-vuotiaiden miesten työllisyys on samaan aikaan heikentynyt.

Työelämä on muuttunut ja muuttuu tulevaisuudessakin entistä vaativammaksi. Myös suorittavissa töissä vaaditaan usein koulutusta, monipuolista osaamista ja henkilökohtaisia valmiuksia. Samaan aikaan työttömistä osa on kokonaan vailla peruskoulun jälkeistä tutkintoa, heillä ei ole eväitä selvitä vaativilla työmarkkinoilla tai heidän osaamisensa ei vastaa työnantajien tarpeita. Työt-

Valiokunnan lausunto TaVL 56/2018 vp Eriävä mielipide 2

tömien kyykyttäminen aktiivimallilla tai työntekijöiden jakaminen kahteen kastiin irtisanomislailla ei ratkaise tai helpota tätä keskeistä ongelmaa.

Kohtaanto-ongelman ratkaisemiseksi tarvitaan aktiivista koulutus-, osaamis-, sosiaali- ja työllisyyspolitiikkaa. Koulutusastetta tulee suunnitelmallisesti nostaa, työttömien omaehtoista koulutautumista tulee edelleen helpottaa, työvoimapolitiittista koulutusta tulee lisätä, oppivelvollisuus tulee jatkaa toiselle asteelle, työssä olevien jatkuvaan osaamisen päivittämistä ja kouluttautumista tulee tukea, työttömille tulee antaa yksilöllistä palvelua, palkkatukimahdollisuuksia tulee lisätä, matalan kynnyksen päihde- ja mielenterveyspalveluita tulee parantaa ja sosiaaliturvan kannustavuutta lisätä byrokraloukkuja purkamalla.

Tulevaisuuspanokset ja kilpailukyky

Hallitus on kautensa aikana leikannut miljardi euroa koulutuksesta. Tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan rahoitusta on supistettu huomattavasti. Vuoden 2019 talousarviossa tutkimus-, kehitys-, ja innovaatorahoituksen (tki) leikkauksia kompensoidaan jonkin verran, mutta ei kuitenkaan tarpeeksi tarpeisiin nähden. Esimerkiksi Business Finlandin kautta kanavoitua avustusrahoitusta kasvatetaan 21 miljoonalla, mutta Business Finlandin oman toiminnan rahoitus pienenee ja innovaatorahoituksen kokonaistaso on edelleen täysin riittämätön.

Suomi on jäänyt pahasti jälkeen verrokkimaitaan tki-panostuksissa, mikä uhkaa Suomen tulevaisuuden kehitystä. Hallituksen käsitys kilpailukyvystä on vanhentunut ja vääristynyt sen korostaessa lähinnä yksikkökustannuksia ja kustannuskilpailukykyä. Suomi ei voi pärjätä kansainvälisessä taloudessa pelkällä hinnalla, vaan laadulla, innovaatioilla ja osaamisella. Ei esimerkiksi riitä, että sellua tehdään entistä tehokkaammin ja halvemmalla, vaan meidän on kehitettävä sellusta korkeamman arvonlisän tuotteita. Suomen tulee pyrkiä saamaan globaalien tuotantoketjujen arvokkaimmat osat, me emme voi menestyä bulkilla. Jalostusasteen nostamiseksi olennaista on panna ihmisten osaamiseen, tutkimukseen ja tuotekehitykseen.

Tavoitteena tulee olla tki-panostusten nostaminen viiteen prosenttiin bruttokansantuotteesta, kun nyt ne ovat alle kolme prosenttia. Julkisen tutkimus- ja kehitysrahoituksen tulisi olla noin prosentti bkt:sta. Vasemmistoliitto esittää, että ensi vuoden budjetissa tki-panostuksia tulisi kasvatata huomattavasti.

Ilmastonmuutos ja energia

Ilmastonmuutos uhkaa ympäristön ja yhteiskuntien vakauden lisäksi myös talouden kehitystä. Ilmastonmuutoksen hillitseminen maksaa, mutta se maksaa paljon vähemmän kuin hillitsemättömän ilmastonmuutoksen rajut inhimilliset ja taloudelliset kustannukset.

Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja päästöjen vähentäminen vaativat myös talouden ja teollisuuden muutosta. Talouden ohjausmekanismien on vauhditettava uudistumista. Yritystuet tulee uudelleenkohdentaa pois fossiilisista polttoaineista kohti kestävästä rakennemuutosta.

Vasemmistoliitto esittää ympäristölle haitallisten yritystukien karsimista ensi vuoden budjetissa 200 miljoonalla eurolla ja lähivuosien aikana ainakin 500 miljoonalla eurolla. Esimerkiksi tur-

Valiokunnan lausunto TaVL 56/2018 vp
Eriävä mielipide 2

peen verotukea tulisi alentaa heti ja teollisuuden päästökauppakompensaatio tulisi lopettaa. Näin vapautuvat varat tulisi ohjata ilmastonmuutoksen hillintään.

Myös tutkimus- ja tuotekehitysvaroja tulee ohjata vähäpäästöisyyttä ja resurssitehokkuutta edistäviin hankkeisiin. Edistämällä alan tutkimusta ja hankkeita voimme tukea suomalaisyritysten siirtymistä kestävään tuotantoon. Ympäristöystävällisellä tekniikalla ja ratkaisuilla on valtava ja kasvava maailmanlaajuinen kysyntä, joka on suomalaisyrityksille myös suuri mahdollisuus.

Hallituksen energia- ja liikennepolitiikka nojaa liikaa biopolttoaineisiin. Pahimmillaan biopolttoaineet jopa lisäävät hiilidioksidipäästöjä suhteessa fossiilisiin polttoaineisiin. Liiallinen biopolttoainepainotus uhkaa myös supistaa Suomen metsien hiilinieluja ja siten jopa kasvattaa Suomen kokonaispäästöjä. Hallituksen tulisikin päivittää energia- ja ilmastolinjauksensa ja muuttaa biopolttoaine- ja -energialinjauksiaan uusimman tieteellisen tiedon ja kansainvälisten sitoumusten valossa.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitän,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon talousarviomietintöä laatiessaan.

Helsingissä 19.10.2018

Hanna Sarkkinen vas

Valiokunnan lausunto TaVL 56/2018 vp
Eriävä mielipide 3

ERIÄVÄ MIELIPIIDE 3

Perustelut

Perussuomalaiset asettaa Suomen ja suomalaisten hyvinvoinnin etusijalle tarjoamalla maaillemme uuden, paremman sekä oikeudenmukaisemman suunnan, ei ainoastaan ensi vuodelle tai seuraavalle vaalikaudelle, vaan myös yli vaalikausien ulottuvalle ajalle. Tämä edellyttää rakenteellista uudistusta ja uudenlaista ajattelua, jotta nykyiset epäkohdat yhteiskunnassamme voidaan korjata ja kansalaisia jakava eriarvoistumiskehitys pysäyttää.

Suomalaisten kansallinen etu on aina perussuomalaisen politiikan ytimessä ja sen lähtökohtana. Tarjoamme työtä, turvaa ja oikeudenmukaisuutta suomalaisille. Ketään ei jätetä yksin. Kaikille suomalaisille taataan hyvät edellytykset menestymiseen työn ja yrittämisen kautta.

Perussuomalaiset haluaa lopettaa valtion velkaantumisen: lähtökohtana tulee olla, että vain sitä jaetaan, mitä on, eikä syömävelkaa oteta tulevien sukupolvien maksettavaksi. Tämä ei ole pelkästään periaatteellinen kysymys, vaan on muistettava, että ei ole kestävä ratkaisu paikata jatkuvaa budjettialijäämää velanotolla.

Samalla, kun jaetaan sitä, mitä on, on pyrittävä tällöin myös kasvattamaan sitä sakkia, josta jaetaan, jotta jaettavaa olisi enemmän. Tämä tarkoittaa tuottavan suomalaisen työn ja yrittämisen edistämistä.

Kynnystä yrittäjäksi ryhtymiselle ja muiden työllistämiselle tulee pyrkiä madaltamaan kaikin käytössä olevin keinoin. Tulee muistaa, että pienyrittäjät ovat merkittävä työllistäjä ja työllistävät nimenomaan kotimaassa, eivätkä ole ensimmäisenä siirtämässä toimintaansa ulkomaille. Suurin osa etenkin viime vuosina syntyneistä työpaikoista on syntynyt pk-yrityksiin.

Perussuomalaiset haluaa karsia yrittäjien byrokratiaa. Hyvinvointiyhteiskuntamme on vähittäin paisunut holhousyhteiskunnaksi, jossa byrokraatti säätelee pienintäkin asiaa. Järjettömäksi pöhöttönyttä byrokratiaa ja epäonnistunutta sääntelyä on täten purettava. Pahimmassa tapauksessa uudet innovaatiot ja kokonaiset toimialat kuihtuvat byrokratian rattaissa ja uusi yritystoiminta syntyy muihin maihin, joissa on yrittäjäystävällisempi lainsäädäntö. Tähän on saatava muutos, tai ylisääntelemme muuten taloutemme kuoliaaksi.

Kuten tunnettua, työ tuo tekijälleen paitsi taloudellista itsenäisyyttä myös tunteen yhteiskuntaan kuulumisesta, mitä perussuomalaiset pitää tärkeänä. Täten on tärkeää, että jokaisen työpanos saataisiin yhteiskuntamme hyötykäyttöön.

Puhdas vesi, ilma ja luonto ovat kansalaisomaisuuttamme, jota ei tule yhtiöittää tai myydä ulkomaille. Vastaavasti maaperämme luonnonvarojen ei tule olla kenen tahansa hyödynnettävissä niin, että esimerkiksi kaivosyhtiö hyödyntää malmiesiintymän ja pilaa ympäröivän luonnon, mutta kaivoksen ehtyessä yhtiö laitetaan konkurssiin ja jätetään ympäristövahinkojen korjaaminen suomalaisten veronmaksajien harteille. Perussuomalaiset haluavat puolustaa suomalaista työtä ja

Valiokunnan lausunto TaVL 56/2018 vp
Eriävä mielipide 3

maataloutta sekä suojella kansallisomaisuuttamme pitämällä puhtaat vedet, luonnonrikkaudet ja valtion keskeisen omaisuuden omassa käsissä.

Perussuomalaiset ottavat ilmasto- ja ympäristökysymykset vakavasti. Tässäkään asiassa me emme tyydy julistamaan, vaan esitämme konkreettisia, vaikuttavia ja realistisia keinoja. Perussuomalaiset korostavat, että teollisuuden säilyttäminen Suomessa on ympäristö- ja ilmastoteko, koska Suomessa tuotteet tuotetaan mahdollisimman puhtaasti ja luontoa kunnioittaen. Ei ole ympäristön eikä ilmaston etu, jos tuotanto pakotetaan siirtymään Suomesta maihin, joissa ei noudateta eurooppalaisia ympäristönormeja, ja tämän lisäksi heikompia ympäristönormeja noudattaen valmistettuja tuotteita kuljetetaan vielä pitkiä matkoja Suomen markkinoille.

Tällä hetkellä 70 prosenttia päästöistä syntyy materiaalien valmistuksesta ja hävittämisestä. 80 prosenttia kaikista kulutustavaroista heitetään pois tai poltetaan sen sijaan, että niiden materiaalit hyödynnettäisiin uudelleen. Suomen pitää vaatia puhtaamman tuotannon suosimista poistamalla kilpailuetu saastuttamalla ja ympäristöä pilaamalla valmistetuilta tuotteilta. Perussuomalaiset esittävät ilmastotullien käyttöönottoa tuotteille, jotka on valmistettu sellaisissa maissa, jotka eivät noudata eurooppalaisia ympäristönormeja. Tullien tuotoilla voitaisiin pienentää EU-jäsenmaiden maksuosuuksia EU:n budjetista ja samalla ohjata saastuttajien tuotantoa vähemmän saastutavaan suuntaan. Myös muuttoliike kehitysmaista Pohjoismaihin tulee lopettaa jo siksi, että asuminen ja eläminen kuluttavat pohjoisessa enemmän energiaa kuin lämpimissä maissa. Tämä on ainoa mahdollisuus päästötavoitteissa pysymiseksi; myös kehitysyhteistyössä pitää korostaa naisten koulutusta ja väestönkasvun hillitsemistä.

Taloukasvun hedelmät ovat jakautuneet yhteiskunnassamme epätasapuolisesti. Perussuomalaiset haluaa varmistaa, että taloukasvun hedelmistä pääsevät nauttimaan kaikki kansalaiset. Panoitamme Suomeen ja suomalaisiin, tarjoamme paremman ja oikeudenmukaisemman vaihtoehdon. Perussuomalaiset katsoo, että suomalaisten valitsemien päättäjien on ensisijaisesti puolustettava kotimaansa ja kansalaistensa etua, ei liittovaltioideologiaa tai muiden etua suomalaisten kustannuksella.

Esimerkiksi terveydenhuoltoa, sosiaaliturvaa ja julkisia palveluja ei tule yhtenäistää suomalaisten edun vastaisesti tai jopa tarjota laittomasti maassa oleskeleville parempaa palvelua kuin oman maan kansalaisille. Samaten suomalaisen työssäkäyvän veronmaksajan näkökulmasta ei ole reilua se, että päiväkodin lastenhoitajan palkka ei riitä korkeaan vuokraan sekä autoon. Samalla Suomeen saapunut turvapaikanhakijaperhe asuu veronmaksajien piikkiin isossa asunnossa kaupungin keskustassa ja lapset tuodaan hoitoon autolla, eikä kumpikaan vanhemmista käy töissä. Tilanne, jossa sosiaaliturvan varassa eläville on taattu leveämpi leipä kuin kovaa työtä tekeville pienipalkkaisille työntekijöille, on yhteiskuntamoraalin kannalta kestämätön.

Perussuomalainen eduskuntaryhmä kannattaa tarveharkinnan säilyttämistä EU:n ja ETA-alueen ulkopuolelta tulevalle työvoimalle. Tarveharkinnan poisto merkitsisi vain ja ainoastaan kouluttamattomien henkilöiden maahantulon lisääntymistä maahamme. Emme myöskään halua luoda maahamme tätä kautta erillistä ulkomaisen kouluttamattoman työvoiman halpatyömarkkinaa, mitä tarveharkinnan poisto väijäämättä myös merkitsisi. Pysyvän oleskeluluvan saajan tulee kyettävä elättämään itsensä ja perheensä työllään, jolloin yhteiskunnan ei tarvitse kustantaa elämistä. Perussuomalaisten tavoitteena on Suomelle haitallisen maahanmuuton lopettaminen. Suomesta

Valiokunnan lausunto TaVL 56/2018 vp
Eriävä mielipide 3

tulee tehdä nopealla aikataululla epähoukutteleva maa sellaiselle maahanmuutolle, joka heikentää huoltosuhdetta ja rasittaa kansantaloutta. Toimenpiteet on aloitettava välittömästi, sillä Suomessa on Pohjoismaihin ja lukuisiin muihin Euroopan maihin verrattuna löysin turvapaikkapolitiikka.

Suomen on taattava kansalaisilleen edellytykset menestymiseen työn ja yrittämisen kautta. Taavoitteen saavuttamiseksi koulutustarjontaa on uudistettava vastaamaan työmarkkinoiden ja yhteiskunnan alati muuttuvia tarpeita. Koulutusuudistukset on suunniteltava ja toteutettava pitkäjänteisesti tavallisten suomalaisten ihmisten arjen tarpeet huomioiden. Elinikäisen oppimisen merkitys korostuu jatkossa yhä selvemmin työelämän vaatimusten muuttuessa jatkuvasti. Työmarkkinoiden tuleviin tarpeisiin on vastattava tarjoamalla suomalaisille nuorille ja työttömille mahdollisuus kouluttautua ammatteihin, joissa työllisyysnäkymät ovat valoisia.

Perussuomalaiset katsovat, että työllisyysasteen nostamiseksi keskeistä on rakentaa suomalaisille pk-yrityksille kannustimet luoda uusia, kokopäiväisiä työpaikkoja Suomeen. Uudet työpaikat tuovat valtiolle lisää verotuloja, joten työllistäviä kasvuyrityksiä on syytä kannustaa. Tämän johdosta ehdotamme Suomessa uusia työpaikkoja luoville kasvuyrityksille verokannustinta, jonka avulla ne voisivat saada käyttöpääomaa yrityksen tuloksesta.

Mallissamme pk-yritys, joka kahtena peräkkäisenä vuonna palkkaa vähintään kaksi uutta kokopäiväistä työntekijää Suomeen ja jonka työntekijämäärän lisäys on vuosittain vähintään 10 prosenttia, on vapautettu yhteisöverosta niin kauan kuin se ei jaa omistajilleen osinkoja. Tämä kannustaisi yrityksiä kasvuun sekä siihen, että voitot suunnattaisiin toiminnan edelleen kehittämiseen ja työllistämiseen. Esitämme yritysverotuksen muutosta siten, että pk-yritys, joka täyttää edellä esitetyt kriteerit, vapautetaan hakemuksesta yhteisöveron maksusta verovuonna kriteerien täytyessä. Tämän lisäksi haluamme purkaa kaikkiin yrittäjiin kohdistuvaa turhaa sääntelyä sekä lievittäisimme lupabyrokratiaa. Suomessa toimeenpannusta EU-lainsäädännöstä haluaisimme poistaa yrittäjien ja kuluttajien kannalta haitalliset Suomi-lisät, jotka lisäävät kustannuksia ja byrokratiaa.

Työn perässä muuttavan työntekijän kannalta on olennaista, etteivät tällaiset henkilöt joudu kahden asunnon loukkuun. Näin ollen haluammekin eduskuntaryhmässämme ottaa ns. muuttoavustuksen käyttöön, jotta voidaan kannustaa työntekijää vastaanottamaan työ silloinkin, kun se edellyttäisi muuttamista uudelle paikkakunnalle ja täten pelkän työn vastaanottaminen aiheuttaisi työntekijälle vain kustannuksia. Tätä mainitsemaamme hanketta voitaisiin ensi alkuun viedä eteenpäin pilotti- eli kokeiluhankkeena. Samaten haluamme esittää lisäpanostusta liikkuvuusavustuksiin. Tähän tarkoitukseen voisi saada avustusta silloin, kun työ kestää vähintään kaksi kuukautta tai kokoaikatyössä työmatka kestää yli kolme tuntia päivässä tai osa-aikaisessa työssä yli kaksi tuntia päivässä.

Perussuomalaiset haluaa korjata tällä hetkellä epäoikeudenmukaisen ja erityisesti tuulivoimaa suosivan uusiutuvan energian tuotantotukijärjestelmän. Missään tukijärjestelmissä ei pidä olla tuulivoiman tuotantotukia mukana, koska maalle rakennetuista vaihtoehtoisista sähköntuotantotavoista tuulivoima on jo nyt edullisin tapa tuottaa sähköä. Perussuomalaiset katsoo samaten, että uusiutuvien energialähteiden tuotantotukia tärkeämpää olisi panostaa tuotekehitys- ja tutkimusrahoitukseen sekä investointitukiin. Näin voidaan kehittää edelleen teknologisia ratkaisuja, joilla

Valiokunnan lausunto TaVL 56/2018 vp
Eriävä mielipide 3

hiiltä ja öljyä raaka-aineenaan käyttävien voimalaitosten ominaispäästöt olisivat minimoitavissa. Totuus kuitenkin on, että muualla Euroopassa esimerkiksi hiiltä käyttäviä laitoksia ei tulla ajamaan alas vielä kymmeneen vuosiin. Hiilen käytön alasajo on huono ratkaisu myös huoltovarmuuden näkökulmasta.

Perussuomalaiset haluaa ryhtyä toimenpiteisiin sekä kuluttajien että yritysten sähkölaskujen kohtuullistamiseksi: suurehko osa sähkölaskusta muodostuu sähkön siirrosta. Sähkön siirtohintojen kohtuullistaminen auttaa sekä kotitalouksia kasvattamalla muuhun kulutukseen jääviä tuloja että kotimaista teollisuutta pysymään maassa kilpailukykyä parantamalla. Näistä syistä myös kaikki energiaverot tulisi laskea Euroopan unionin minimitasolle.

Pitkien etäisyyksien ja harvan asutuksen maassa kilpailukykyinen yrityssektori vaatii toimivan liikenneverkon. Tieverkkomme yli kahden miljardin euron korjausvelkaa on vaalikauden aikana kuin muutoinkin alennettava ja samalla pidettävä huolta myös koko liikenneverkkomme edelleen kehittämistä yli vaalikausien. Myös ns. alempiasteinen tieverkosto tulee huomioida, sillä sen kehittäminen on erittäin tärkeää sekä maaseutualueiden elinvoimaisuuden säilyttämiseksi että elinkeinoelämän kuljetuksille — ja siten koko maamme elinvoimalle ja kilpailukyvyille. Tieverkon kunnossapidon kattamiseksi esitämme, että ulkomaalaisille rekoille otetaan pikaisesti käyttöön tiemaksu maamme maanteiden käyttämisestä. Kotimaisille ajoneuvoille maksu olisi vähennyskelpoinen ajoneuvoverotuksessa, joten siitä ei aiheutuisi kuluja suomalaisille toimijoille.

Kiinnitämme huomiota myös siihen, että Ahvenanmaa on Suomen varakkaimpiin kuuluva alue. Maakuntahallinto on velaton, ja väkilukuun suhteutettuna valtion menot ovat Ahvenanmaalla suurin piirtein kaksinkertaiset muun Suomen keskiarvoon verrattuna. Lisäksi Manner-Suomi antaa useita vuosittaisia tukia Suomen valtiolta Ahvenanmaalle, esimerkkinä tuulivoimaloiden syöttötariffien kustannukset. Vuosittaisten tukiaisten lisäksi Ahvenanmaa nauttii laajaa alv-vero vapautta, joka vähentää valtion tuloja ja tarkoittaa laajamittaista piilotettua yritystukea ahvenanmaalaisille yrityksille. Ahvenanmaalla ei kerätä kiinteistöveroä vakituisesta asunnosta eikä Yle-veroä, lisäksi julkinen liikenne on ilmainen. Manner-Suomen kansalaiset ovatkin selvästi eriarvoisessa asemassa ahvenanmaalaisiin verrattuna. Perussuomalaiset haluaa rajoittaa kohtuuttomia varainsiirtoja Ahvenanmaan maakuntaan Manner-Suomen ja Ahvenanmaan asukkaiden yhdenvertaiseen asemaan saattamiseksi.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitän,

että valtiovarainvaliokunta ottaa päätöstä tehdessään huomioon eriävässä mielipiteessä esitetyt näkökohdat.

Helsingissä 19.10.2018

Laura Huhtasaari ps